

 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

Κονδύλη 1 • Μαρούσι • Τ.Κ. 15122
Τ: 210 8062033, 210 8062017
E: front.logos@gmail.com
www.front-logos.gr

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2014
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Στο κείμενο του Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου αναλύεται η έννοια της «ανθρωπιάς» και η σύγχρονη κρίση της. Συγκεκριμένα, υπογραμμίζεται ότι η ανθρωπιά ως όρος δηλώνει την αλληλεγγύη, ενώ παλαιότερα εκφραζόταν με την έννοια του «ανθρωπιστή» που τον χαρακτήριζε η ανυποκορισία και η ανιδιοτέλεια. Ο «ανθρωπισμός» ήταν ιδανικό, γνώρισμα των λίγων προικισμένων και έμπρακτη ευθύνη. Σήμερα η ανθρωπιά συνιστά ένα παγκόσμιο εσωτερικό αίτημα λύτρωσης από την εξουθένωση του ανθρώπου, αλλά έχει παραποιηθεί, αφού εκλαμβάνεται υποκειμενικά. Επιπλέον, αλλοιώνεται από την απληστία της ευμάρειας που εξαχρειώνει συναισθηματικά τον άνθρωπο. Ο τελευταίος ξεχνά ότι η ανθρωπιά είναι θέληση, εσωτερική πληρότητα και συναίνεση, αυτοθυσία και αδιάλειπτη πράξη.

B1. Η απληστία του σύγχρονου ανθρώπου που εκφράζεται με τον υλικό ευδαιμονισμό εξοβελίζει τα ευγενή συναισθήματα, εξαχρειώνοντας εσωτερικά τον άνθρωπο. Συγκεκριμένα, η ακόρεστη επιθυμία του πλούτου και το διαρκές κυνήγι του κέρδους τον αλλοτριώνουν ηθικά, αφού κατακυριεύεται από τον ατομικισμό, την ιδιοτέλεια, τον εγωκεντρισμό. Το χρήμα και η υλική αφθονία γίνονται αυτοσκοπός της ζωής, μοναδική επιδίωξη. Ταυτόχρονα, στην προσπάθειά του να αποκομίσει τα μέγιστα υλικά οφέλη και αγαθά ο άνθρωπος γίνεται σκληρός, ανάλητος και αδίστακτος. Έτσι, απονεκρώνεται συναισθηματικά χάνοντας αρχές και αξίες που νοηματοδοτούν την ανθρώπινη ύπαρξη, όπως η ολιγάρκεια και το μέτρο, η μετριοπάθεια και ο σεβασμός, η ευαισθησία και η αγάπη, η δικαιοσύνη και ο αλτρουισμός.

B2. α) Δύο τρόποι ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου του κειμένου είναι οι ακόλουθοι:

- Με ορισμό έννοιας, αφού ορίζεται-προσδιορίζεται η έννοια «ανθρωπιά». Οριστέα έννοια είναι η «ανθρωπιά» και ειδοποιός διαφορά το χωρίο «τη συμπόνια... του κάθε ανθρώπου».

- Με παραδείγματα, αφού αναφέρεται η περίπτωση-το παράδειγμα του Ντυνάν, ιδρυτή του «Ερυθρού Σταυρού».

β) έτσι: εκφράζει συμπέρασμα-αποτέλεσμα
ωστόσο: εκφράζει αντίθεση

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

B3. α) Συνώνυμα

αναλίσκεται = ξοδεύεται, καταναλώνεται

οικουμενική = παγκόσμια, διεθνής

διαστρεβλώσεις = παραποιήσεις, αλλοιώσεις

ολωσδιόλου = εντελώς, ολοκληρωτικά

ευζωίας = ευμάρειας, τρυφιλότητας

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΛΟΓΟΣ

β) Αντώνυμα

κοινόχρηστος ≠ ιδιωτικός, προσωπικός

συμμετοχή ≠ αποχή

αυτοακυρώνεται ≠ αυτοεπιβεβαιώνεται

γνώση ≠ άγνοια, αμάθεια

αδιάκοπης ≠ εφήμερης, ασυνεχούς

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

B4. α) Τα εισαγωγικά στις παρακάτω φράσεις έχουν την εξής λειτουργία:

- «**αυτός είναι μεγάλος ανθρωπιστής**»: αυτούσια μεταφορά λόγου-άποψης
- «**Ερυθρού Σταυρού**»: ονομασία (οργάνωσης)

β) Τρεις εκφράσεις με μεταφορική σημασία είναι οι ακόλουθες:

- «η ανθρωπιά, ... ένα νόμισμα που κυκλοφορεί σ' όλα τα χέρια»
- «γλυκιά ζεστασιά»
- «δίψα της ευζωίας»

Γ1.

ΤΙΤΛΟΣ: «Άνθρωποι απάνθρωποι»

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Αξιοποίηση της κύριας έννοιας (προσδιορισμός-χαρακτηριστικά της ανθρωπιάς):

- διαχρονική, σταθερή και αναλλοίωτη αξία στην πορεία του ανθρώπου και του πολιτισμού του.
- χαρακτηριστικά της η ευαισθησία, η αλληλεγγύη, ο αλτρουισμός, ο σεβασμός προς τον συνάνθρωπο, η ανιδιοτέλεια, το συλλογικό πνεύμα.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

Αντίθεση:

Ωστόσο, η εποχή μας πλήττεται από φαινόμενα που αποδεικνύουν το σοβαρό έλλειμμα ανθρωπιάς.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Φαινόμενα που αποδεικνύουν την κρίση της ανθρωπιάς σήμερα:

- αλλοτρίωση στις ανθρώπινες σχέσεις: ατομικισμός και ιδιοτέλεια που οδηγούν στην καχυποψία, το φόβο και την ανασφάλεια, , απρόσωπες και τυπικές σχέσεις στις μεγαλουπόλεις με συνέπεια τη μοναξιά και την αποξένωση, αδιαφορία για το συνάνθρωπο, αναλγησία.
- φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας που διαταράσσουν την κοινωνική συνοχή, διαρρηγνύουν τον κοινωνικό ιστό, επιτείνουν τη σκληρότητα, τον ανθρώπινο κυνισμό : βία και εγκληματικότητα, φανατισμός που γεννούν το μίσος και τον τρόμο, κοινωνικός-εθνικός-φυλετικός ρατσισμός που περιθωριοποιούν ευπαθείς ομάδες και μειονότητες και οδηγούν στον κοινωνικό αποκλεισμό τους.
- τεχνοκρατικός προσανατολισμός των εθνικών κυβερνήσεων και των διεθνών οργανισμών που «θεοποιεί» τα κέρδη και τους αριθμούς σε βάρος των ανθρώπων και των λαών. Η αριθμολαγνική πολιτική και ανάπτυξη αποδυναμώνει το κράτος πρόνοιας και γεννά τη φτώχεια, την εξαθλίωση, την αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων, την παγκόσμια οικονομική ανισότητα, το χάσμα αναπτυγμένου βορρά και αναπτυσσόμενου νότου με τον υποσιτισμό, την παιδική θνησιμότητα, την ανέχεια.
- αντιανθρωπιστικές εφαρμογές της επιστήμης και της τεχνολογίας που υπηρετούν το κέρδος των ολίγων και των ισχυρών: πυρηνικοί εξοπλισμοί και όπλα μαζικής καταστροφής, μεταλλαγμένα τρόφιμα, διατροφικά σκάνδαλα, υποβάθμιση του περιβάλλοντος, παραβίαση προσωπικών δεδομένων, προπαγάνδα κτλ.
- κερδοσκοπικός χαρακτήρας της εργασίας: παραβίαση εργασιακών δικαιωμάτων (ανασφάλιστη εργασία, εξουθενωτικά ωράρια) που καθιστά την εργασία «δουλεία».

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Ατομικές και συλλογικές δραστηριότητες που αποσκοπούν στον περιορισμό του ελλείμματος ανθρωπιάς.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ: Είναι, λοιπόν, ορατή η σοβαρότητα της ανθρωπιστικής κρίσης στις σύγχρονες κοινωνίες. Γι' αυτό επιβάλλεται άμεσα τόσο η ατομική όσο και η συλλογική δράση για την άμβλυνσή της.

1. Ατομικές δραστηριότητες

- Ενδυνάμωση και ισχυροποίηση ηθικών αξιών και αρχών που θα σφυρηλατήσουν τον ανθρωπισμό, δηλαδή το σεβασμό προς το συνάνθρωπο μέσα από τη δια βίου παιδεία που προϋποθέτει την

πληροφόρηση, τη γνώση, την αυτοκριτική, την πνευματική εγρήγορση, την ενέργεια, το συλλογικό και δημοκρατικό φρόνημα.

- Έμπρακτη συνεισφορά με δράσεις ανθρωπιστικού περιεχομένου: εθελοντισμός με υλική και ηθική στήριξη σε ευπαθείς και ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες (άστεγοι, μετανάστες, ασθενείς, ανάπηροι κτλ.), συμμετοχή σε κοινωνικά κινήματα (π.χ. φιλειρηνικά) και οργανώσεις (π.χ. περιβαλλοντικές), ακτιβισμός (συμμετοχή σε «τολμηρές» ανθρωπιστικές αποστολές π.χ. σε εμπόλεμες περιοχές).

2. Συλλογικές δραστηριότητες

- Οργανωμένες πρωτοβουλίες της εκπαιδευτικής κοινότητας σε διαρκή συνεργασία με την τοπική κοινωνία και αυτοδιοίκηση: εκδηλώσεις για το συνάνθρωπο με ομιλίες-ημερίδες, υλική βοήθεια (π.χ. τρόφιμα) σε άτομα ή κοινωνικές ομάδες, παροχή δωρεάν ενισχυτικής διδασκαλίας σε παιδιά φτωχών κοινωνικών στρωμάτων, μεταναστών κτλ.
- Κινητοποίηση της τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι, περιφέρειες): κοινωνικά παντοπωλεία, τοπικά ιατρεία και κέντρα ψυχικής υποστήριξης για πάσχοντες συνανθρώπους.
- Παιδευτικός και ανθρωποκεντρικός ρόλος των ΜΜΕ: πίεση προς την εξουσία για την αλλαγή πολιτικής προς την κατεύθυνση της κοινωνικής δικαιοσύνης (στέγη, περίθαλψη, εργασία, ασφάλιση), Η οργάνωση φιλανθρωπικών προγραμμάτων (π.χ. «τηλεμαραθώνιος» αγάπης για τα παιδιά με καρκίνο).
- Ενεργοποίηση κοινωνικών φορέων: ομιλίες και συνέδρια διανοούμενων που ενημερώνουν και αφυπνίζουν (πανεπιστημιακοί, φιλόσοφοι), συναυλίες ή παραστάσεις τα έσοδα των οποίων διατίθενται προς συνανθρώπους (καλλιτέχνες), συσσίτια και οικοτροφεία (εκκλησία, ιερείς), μη κυβερνητικές οργανώσεις (επιστήμονες, π.χ. «Γιατροί χωρίς σύνορα»).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Σύντομη δεοντολογία:

Η ανθρωπιστική κρίση των ημερών μας επιβάλλει στον άνθρωπο να επαναπροσδιορίσει τη ζωή του -και γενικότερα την ύπαρξή του- μέσα από μια συντεταγμένη πορεία προς το συνάνθρωπο.

Επίκληση στην αυθεντία:

Όπως σημειώνει και ο Γ. Γραμματικάκης «ο μετέωρος άνθρωπος της εποχής μας θα ισορροπήσει μόνον με το άπλωμα του χεριού στους άλλους».

Για τις απαντήσεις συνεργάστηκαν οι καθηγητές του «Λόγου»

Γρηγοράκης Σωτήρης - Πανούση Αυγή